

Adalah The Legal Center for Arab Minority Rights in Israel
عدالة المركز القانوني لحقوق الأقليات العربية في إسرائيل
עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

21 באוגוסט 2005

לכבוד

גב' ציפי ליבני

שרת המשפטים

רחוב סלאח אל-דין 29

ירושלים

שלום רב,

הנדון: חקירת מח"ש בעניין אחריות שוטרים להרג אזרחים ערבים בתחילת אוקטובר 2000

לקראת הפגישה שתיערך עמך היום, 21.8.2005, נבקש להגיש מסמך קצר זה המפרט את הבעייתיות הרצינית שבהתנהלות מח"ש בכל האמור לחקירת האחראים מקרב אנשי המשטרה להרג אזרחים ערבים בתחילת אוקטובר 2000, כדלקמן:

1. בתחילת אוקטובר 2000 כוחות המשטרה ירו והרגו בתחום מדינת ישראל 13 אנשים, 12 מהם אזרחים ואחד נוסף תושב עזה, ופצעו מאות אחרים.

2. בעקבות הרג ופציעות אלו, שהיה ברור כי בוצעו על ידי כוחות משטרה, לא בוצעה במח"ש, בסמוך להרג, חקירה ממשית ורצינית, וממילא לא הומלץ על הגשת כתב אישום נגד מי מהאחראים על ההרג והפציעות.

3. דו"ח ועדת החקירה הממלכתית (ועדת אור) שהוקמה על ידי הממשלה לחקור, בין השאר, את שאלת האחריות להרג, מצא כי בכל מקרי ההרג נראה כי הירי בוצע על ידי המשטרה, וכי הירי וההרג היו שלא כדין. ועדת אור הטילה על מח"ש להמשיך לחקור, בין השאר, את כל מקרי ההרג שאירעו בתחילת אוקטובר 2000.

4. עד עצם היום הזה, ועל אף פניות רבות מצד הח"מ בענין, לא הומלץ על ידי מח"ש על, וממילא לא הוגש כתב אישום נגד מי מהאחראים על הרג אזרחים ערבים בתחילת אוקטובר 2000 מקרב אנשי המשטרה. ביום 1.9.2004 נשא השופט (בדימוס) תאודור אור הרצאה באוניברסיטת תל-אביב. היה זה שנה בדיוק לאחר פרסום דו"ח ועדת החקירה הממלכתית

שהוא עמד בראשה. בהתייחסו לחקירת נסיבות ההרג על ידי המשטרה בתחילת אוקטובר 2000, עמד השופט אור על מחדלי מח"ש הברורים והמצמררים:

"ככלל, המחלקה לחקירות שוטרים לא גבתה ראיות ביחס לאירועים שבהם נהרגו אזרחים, לא אספה ממצאים בשטח, ולא ניסתה, סמוך להתרחשות האירועים, לאתר מי היו השוטרים המעורבים בהם.

...

המלצתה של ועדת החקירה הייתה, שתתקיים חקירה של מח"ש בשורה של אירועים, כולל אירועים שבהם מצאו את מותם 13 אנשים. הכוונה הייתה, שלאור החקירה יוחלט אם להגיש כתבי אישום וכנגד מי. והנה מתברר, שעד כה טרם נקבעו מסקנות אם יש להגיש כתבי אישום לגבי אף אחד מן האירועים שהועברו לחקירת מח"ש. הוסבר, כי הסיבה לכך הייתה נעוצה בבעיות של כוח אדם במח"ש, וכי רק כשהתקבלה עזרה בכוח אדם זורז קצב החקירה. נוכח התוצאות הקשות של האירועים שנדרשה בהם חקירת מח"ש, נוכח העובדה שהעדויות שגבו חוקרים מטעם הוועדה והוועדה עצמה היו גלויות כל העת בפני הכל, כולל בפני חוקרי מח"ש, וזאת כבר במהלך עבודת הוועדה, ונוכח העובדה שחלפה כבר שנה מאז ניתנו ההמלצות בדו"ח הוועדה, מצער הדבר שלא נעשה עד כה יותר במסגרת חקירת מח"ש.¹

5. כאמור, עד עצם היום הזה לא הומלץ על הגשת כתב אישום נגד מי מאנשי המשטרה האחראים להרג. יתר על כן, שנים רבות לאחר ההרג, מבקשת מח"ש להוציא את גופות חלק מהאזרחים הערבים מההרוגים באוקטובר 2000. כך, למשל, מח"ש פנתה באוקטובר 2004 לבית משפט השלום בעכו להוציא את גופת המנוח אסיל עאסלה. יודגש, כי נושא זה רגיש מאין כמוהו ופוגע בזכות לכבוד המשפחה וכבוד המת, בייחוד כאשר הוא מבוצע שנים רבות כל כך לאחר ההרג. קל וחומר כאשר לא נעשו פעולות חקירה כלשהן שיכולות לייתר את הבקשה הפוגענית בדבר הוצאת גופת מנוח מהקבר, כאמור, שנים רבות כל כך לאחר ההרג.

ראי:

בג"ץ 754/03 בני משפחת שרחה יוסף ז"ל נ' כבוד השופט דוד מינץ פ"ד נו (5) 817, 825 והאסמכתאות המובאות שם.

6. מההליכים בפני בית משפט השלום בעכו התברר כי מח"ש לא עשתה שום חקירה מעבר למה שנעשה על ידי ועדת אור. היא לא זימנה אף עד, לא חקרה אף שוטר, ולא ביצעה פעולות חקירה מתוחכמות או רגילות כלשהן נגד מי מהחשודים בהרג. מח"ש חזרה בה לבסוף מבקשתה להוציא את גופת המנוח אסיל עאסלה.

¹ השופט (בדימוס) תאודור אור שנה לדין וחשבון של ועדת החקירה הממלכתית לחקר אירועי אוקטובר 2000 (אוני-תל-אביב: 2004) 27 – 28.

7. בעקבות ההליך הכושל בבית משפט השלום, מח"ש פנתה אלינו כנציגי משפחות הרוגי אוקטובר 2000 להוציא גופותיהם של שלושה מהרוגי אוקטובר 2000. ביקשנו ממח"ש לספק מידע בסיסי לגבי אופי החקירה ושלביה שבוצעו בכל אחד מהמקרים האלה. זאת, על מנת שמשפחות הרוגים יוכלו לקבל החלטה מושכלת ומודעת לגבי אפשרות הוצאת יקיריהם מהקבר, בייחוד לאור עבור השנים מאז ההרג. בקשה זו של המשפחות מקבלת משנה תוקף לאור העובדה שבמקרה של הבקשה להוצאת גופת המנוח אסיל עאסלה מח"ש לא ביצעה אף פעולת חקירה מאז פרסום דו"ח ועדת אור ביום 1.9.2003.

8. מח"ש מסרבת למסור כל מידע למשפחות בעניין חקירת נסיבות מות בניהן. ספק רב אם עמדה זו של מח"ש עומדת במבחן הביקורת השיפוטית של בג"ץ, לא כל שכן כאשר מדובר בבקשה של מח"ש להוצאת גופות מהקבר שנים רבות כל כך לאחר ההרג.

9. לפיכך, ועל יסוד כל האמור לעיל, נבקש כי כבוד השרה תנחה את מח"ש:

א. לחקור ברצינות ובהגינות את נסיבות הרג אזרחים ערבים על ידי המשטרה בתחילת אוקטובר 2000, בייחוד לאור מחדלי מח"ש הרבים הן בסמוך להרג, והן לאחר פרסום דו"ח ועדת אור ביום 1.9.2003.

ב. להנחות את מח"ש לספק מידע למשפחות הרוגי אוקטובר 2000 ולנציגייהם לגבי התקדמות החקירה ושלביה.

בכבוד רב,

חסן ג'בארין, עו"ד
ב"כ משפחות הרוגי אוקטובר 2000

מרואן דלאל, עו"ד
ב"כ משפחות הרוגי אוקטובר 2000

רצ"ב:

פנייה עקרונית אל היועץ המשפטי לממשלה מיום 30.3.2004.
תגובה לבית המשפט במסגרת ההליך להוצאת גופת המנוח אסיל עאסלה ממאי 2005 המפרטת המחדלים והסתירות בפעולות מח"ש והודעותיה הפומביות.